

kopija

12

Sveikatos apsaugos ministerijoje
G A I T A
2013-05-13
Nr. 9-10983

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

LR Sveikatos apsaugos ministerijai
Vilniaus g. 33, Vilnius

2013-05-08 Nr. A-201/2013

Vilniaus visuomenės sveikatos centrui
Kalvarijų g. 153, Vilnius

DĖL NUTARTIES

Siunčiame Jums 2013-05-07 nutarties kopiją.
PRIDEDAMA. 6 lapai.

Raštinės vedėja

2013-05-08

Dalia Hoppenienė

Rasa Kubickienė, tel. (85) 268 5230

Lietuvos Respublikos
Sveikatos apsaugos ministerijos
Ryšių su visuomene skyriaus vedėja
2013-05-14
Giedrė Maksimaitytė

*Sveikatos apsaugos ministerijai
M. Keršuvskio
groselpinto
sveikatos centrui*

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2013 m. gegužės 7 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimės Baltrūnaitės (kolegijos pirmininkė), Anatolijaus Baranovo (pranešėjas) ir Irmanto Jarukaičio, teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo Vytauto Bakasėno apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. spalio 26 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo Vytauto Bakasėno skundą atsakovams Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos valstybei, atstovaujamai Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, trečiajam suinteresuotam asmeniui Vilniaus visuomenės sveikatos centrui dėl įsakymo panaikinimo, įpareigojimo atlikti veiksmus ir neturtinės žalos atlyginimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas Vytautas Bakasėnas (toliau – pareiškėjas, apeliantas) kreipėsi su skundu (1 t., b. l. 1–5) į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydamas: 1) pripažinti jo atleidimą iš pareigų neteisėtu ir panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro (toliau – ir Sveikatos apsaugos ministras) 2012 m. birželio 29 d. įsakymą Nr. K-127 „Dėl Vytauto Bakasėno atleidimo iš pareigų“; 2) priteisti iš atsakovo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir atsakovas, Sveikatos apsaugos ministerija) vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš pareigų dienos (2012 m. birželio 30 d.) iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos; 3) priteisti iš atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, 5 000 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Pareiškėjas nurodė, kad 2011 m. gruodžio 1 d. buvo priimtas Sveikatos sistemos įstatymo 71 straipsnio pakeitimo įstatymas bei kiti teisės aktai, kuriais remiantis buvo priimtas sprendimas nuo 2012 m. liepos 1 d. reorganizuoti jo vadovaujamą Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – ir Tarnyba). Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. vasario 27 d. raštu Nr. 23-517 buvo informuotas apie jo pareigybės panaikinimą ir apie tai, kad nuo 2012 m. birželio 30 d. bus atleistas iš užimamų pareigų. Pažymėjo, jog 2012 m. birželio 27 d. buvo iškvieistas į Sveikatos apsaugos ministerijos Personalo skyrių ir jam buvo įteiktas 2012 m. birželio 27 d. raštas Nr. BR-238, kuriuo nuo 2012 m. liepos

1 d. siūlomos užimti Sveikatos apsaugos ministerijos Europos Sąjungos reikalų ir tarptautinių ryšių skyriaus patarėjo pareigos. Kadangi pareigybės aprašymas nebuvo pateiktas, tai jis, neturėdamas galimybės susipažinti su pareigybės aprašymu, darbo pobūdžiu, šios pareigybės atsisakė. Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 28 d. raštu Nr. BR-245 jam buvo pateiktas siūlymas užimti Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo pareigas. Buvo pasiūlyta žemesnės – A lygio 16 kategorijos pareigybė. Be to, nebuvo pateiktas pareigybės aprašymas, nebuvo informuotas apie darbo pobūdį, todėl jis atsisakė užimti ir šią pareigybę. Tikėjosi, kad jam bus pasiūlytos vadovaujantios pareigos Vilniaus visuomenės sveikatos centre. Pareiškėjas teigė, kad buvo pažeista imperatyvi Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 6 dalies nuostata, nes jam, kaip auginančiam vaiką iki trejų metų, turėjo būti siūlomos laisvos, o jų nesant, atitinkamos įsteigtos pareigos reorganizuojamose įstaigose. Pareiškėjas nurodė, kad išėjimo laikotarpiu buvo laisva Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybė, į kurią laikinai buvo perkeltas Visuomenės sveikatos saugos centro vedėjas Robertas Petraitis, tačiau šios pareigos jam siūlomos nebuvo. Pareiškėjo nuomone, jam buvo pateikti formalūs pasiūlymai, likus 1–2 dienoms iki atleidimo iš tarnybos, jis buvo verčiamas kuo skubiau apsispręsti dėl pasiūlymų, nors detalios informacijos apie pareigas neturėjo. Pareiškėjo įsitikinimu, jam būtų sudarytos nepalankios sąlygos dirbti Sveikatos apsaugos ministerijoje ar jai pavaldžiuose visuomenės sveikatos centruose apskrityse, todėl prašė taikyti Darbo kodekso (toliau – DK) 297 straipsnio 4 dalyje nustatytą alternatyvų pažeistų darbuotojo teisių gynimo būdą. Pareiškėjas teigė, kad dėl akivaizdžiai neteisėto atleidimo iš pareigų, po 35 metų nepriekaištingo darbo visuomenės sveikatos priežiūros srityje tapo bedarbiu. Turi išlaikyti 2 metų dukterį bei kartu gyvenančią žmonos nepilnametę dukrą. Pažymėjo, jog dėl atleidimo patyrė neigiamus dvasinius išgyvenimus, pažeminimą, įtampą, neužtikrintumą savo ir šeimos ateitimi. Pasiūlymų iš valstybės tarnybos rezervo negauna. Pažeidimas yra tęstinio pobūdžio. Jam sąmoningai nebuvo siūlytos laisvos pareigybės Vilniaus visuomenės sveikatos centre. Dėl neteisėto atleidimo patyrė pažeminimą, kitus neigiamus išgyvenimus, todėl prašė priteisti 5 000 Lt neturtinę žalą.

Atsakovai Sveikatos apsaugos ministerija ir Lietuvos valstybė, atstovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos, atsiliepimu į skundą (1 t., b. l. 67–70) prašė atmesti skundą kaip nepagrįstą.

Sveikatos apsaugos ministerija nurodė, kad, vadovaudamasi Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 6 dalimi, siekdama nepažeisti Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalies nuostatų bei pareiškėjo interesų, 2012 m. birželio 27 d. įsteigė 2 pareigybes, kurių specialiuosius reikalavimus atitiko pareiškėjas. Šios pareigybės buvo pasiūlytos pareiškėjui, tačiau jis, susipažinęs su 2012 m. birželio 27 d. ir 2012 m. birželio 28 d. pasiūlymais, iš karto jų atsisakė. Pareiškėjas neprašė susipažinti su jam siūlomų pareigybių aprašymais. Pažymėjo, kad prievolė pateikti pareigybės aprašymą Valstybės tarnybos įstatyme nėra reglamentuota. Pareigybių aprašymo nepateikimas neužkirto kelio pareiškėjui jų paprašyti bei nepažeidė jo teisių ar teisėtų interesų. Pareiškėjui buvo siūlomos pagal ministerijos kompetenciją, jo kvalifikaciją bei specialiuosius reikalavimus atitinkančios pareigybės. Be to, pareiškėjas pasiūlymų teikimo metu nenurodė jokių konkrečių pareigų, kurios dar galėjo būti jam pasiūlytos. Nesutiko su pareiškėjo teiginiais apie jo nepriekaištingą darbą, nes jis buvo pažeidęs Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 2 punktą ir 11 straipsnio 1 ir 2 dalis. Pareiškėjas sprendimą atsisakyti siūlomų pareigų priėmė pats. Ministerija įvykdė visas teisės aktų nustatytas pareigas. Pareiškėjas neįrodė neteisėtų atsakovo veiksmų, todėl nėra būtinų sąlygų neturtinei žalai atlyginti.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Vilniaus visuomenės sveikatos centras (toliau – ir trečiasis suinteresuotas asmuo) atsiliepimu į skundą (1 t., b. l. 23–26) prašė atmesti skundą kaip nepagrįstą.

Trečiasis suinteresuotas asmuo nurodė, kad sprendimas dėl reorganizavimo buvo priimtas siekiant optimizuoti viešojo administravimo subjektų, veikiančių visuomenės sveikatos srityje, valdymą. Pareiškėjas, ėjęs Tarnybos direktoriaus pareigas, pats 2012 m. kovo 5 d. įsakymu

Nr. V-8 patvirtino Vilniaus visuomenės sveikatos centro struktūrą, žinojo, kokios pareigybės įsteigtos, kokios yra laisvos, tačiau prašymo užimti Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigas neišreiškė. Pareiškėjas buvo pavaldus Sveikatos apsaugos ministrui. Pareiškėjas skunde neįrodė neturtinės žalos buvimo aplinkybių ir nepagrindė neturtinės žalos dydžio. Pažymėjo, jog neturėjo jokios pareigos siūlyti pareiškėjui užimti Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybę ar perkelti jį į šią pareigybę. Sveikatos apsaugos ministerija Vilniaus visuomenės sveikatos centrui nepateikė jokių nurodymų, kad direktoriaus pavaduotojo pareigybę turėjo būti pasiūlyta pareiškėjui.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2012 m. spalio 26 d. sprendimu (2 t., b. l. 50–61) iš dalies patenkino pareiškėjo skundą. Teismas pripažino pareiškėjo atleidimą iš pareigų neteisėtu ir panaikino Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. K-127 1 punktą; priteisė pareiškėjui iš Sveikatos apsaugos ministerijos vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš pareigų dienos (2012 m. birželio 30 d.) iki bylos išnagrinėjimo dienos (2012 m. spalio 26 d.) įskaitytinai 6 063,40 Lt ir nuo 2012 m. spalio 29 d. po 303,17 Lt už kiekvieną darbo dieną iki teismo sprendimo šioje byloje įsiteisėjimo; priteisė pareiškėjui iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Sveikatos apsaugos ministerijos, 4 000 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Teismas nustatė, kad byloje kilęs ginčas dėl Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. K-127, kuriuo pareiškėjas – Tarnybos direktorius – 2012 m. birželio 30 d. buvo atleistas iš užimamų pareigų, teisėtumo ir pagrįstumo. Pareiškėjas iš esmės ginčija skundžiamo įsakymo 1 punktą, kuriuo jis buvo atleistas iš pareigų. Nei pareiškėjas, nei atsakovai neginčijo pareiškėjui išmokėtos kompensacijos ar išėitinės išmokos teisėtumo ir pagrįstumo. Atsižvelgęs į tai, teismas byloje vertino tik įsakymo 1 punkto teisėtumą ir pagrįstumą.

Teismas, spręsdamas dėl Tarnybos reorganizacijos, vadovavosi Sveikatos sistemos įstatymo 71 straipsnio (2011 m. gruodžio 1 d. įstatymo Nr. XI-1759, nuo 2012 m. liepos 1 d., redakcija) 1, 2 dalimis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimo Nr. 63 „Dėl sutikimo reorganizuoti biudžetinę įstaigą Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos“ 1, 2 punktais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2012 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. V-143/V-7 patvirtinto Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos reorganizavimo sąlygų aprašo (toliau – Aprašas) 1, 5, 6, 8, 9 punktais, rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika (pvz., nutartys administracinėse bylose Nr. A⁵⁵⁶-904/2008, Nr. A⁶⁶²-684/2010, Nr. A⁶²-340/2011, Nr. A⁴⁹²-1954/2012). Teismas padarė išvadą, kad Tarnybos struktūriniai pertvarkymai buvo atlikti kompetentingo organo sprendimu, jie yra realūs, Tarnyba buvo reorganizuota skaidymo būdu, išdalijant jos teises ir pareigas visuomenės sveikatos centrams apskrityse, siekiant Aprašo 5 punkte nustatytų tikslų, bei grindžiama Aprašo 6 punkte nustatytu teisiniu pagrindu. Pažymėjo, kad teismas neįgalintas vertinti darbovietės struktūrinių pertvarkymų tikslingumo ir pagrįstumo. Konkrečių struktūrinių pertvarkymų, kaip darbo sutarties nutraukimo svarbios priežasties, realumas nustatomas pagal tai, ar išliko funkcijos arba jų dalis darbovietėje, kurias atliko atleidžiamas darbuotojas. Dėl atlikto reorganizavimo nuo 2012 m. liepos 1 d. neliko Tarnybos, taigi ir Tarnybos direktoriaus pareigybės.

Teismas, spręsdamas dėl įsakymo teisėtumo ir pagrįstumo, vadovavosi Valstybės tarnybos įstatymo (2012 m. kovo 29 d. įstatymo Nr. XI-1946 redakcija, galiojusi nuo 2012 m. balandžio 14 d.) 44 straipsnio 1 dalies 9 punktu, 44 straipsnio 6 dalimi. Nustatė, kad pareiškėjas buvo atleistas iš pareigų būtent Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 9 punkto pagrindu, tačiau jam, kaip auginančiam vaiką iki trejų metų, gimusį 2010 m. liepos 11 d., taikoma absoliuti garantija, draudžianti jį atleisti iš pareigų, kadangi Tarnyba buvo ne likviduota,

o reorganizuota. Paminėta Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 6 dalis nenumato daugiau jokių kitų išimčių, kada valstybės tarnautojas, auginantis vaiką (vaikus) iki trejų metų, galėtų būti atleistas iš tarnybos, išskyrus likvidavimo atvejį. Įvertinęs tai, kas išdėstyta, teismas padarė išvadą, kad Sveikatos apsaugos ministerija netinkamai taikė šią normą, pažeisdama absoliutų draudimą atleisti pareiškėją iš užimamų pareigų.

Teismas pažymėjo, jog Valstybės tarnybos įstatymas nustato pagrindines procedūras ir taisykles, kurių turi laikytis darbdavys (Valstybės tarnybos įstatymo 2 str. 14 d.), nusprendęs panaikinti karjeros valstybės tarnautojo pareigybę, taip pat numato atitinkamas valstybės tarnautojų, kurių pareigybės panaikinamos, garantijas (Valstybės tarnybos įstatymo 43 str. 1, 2 d.). Teismas vertino, ar Sveikatos apsaugos ministerija, prieš atleisdama pareiškėją iš pareigų, tinkamai atliko pareigą siūlyti pareiškėjui užimti jo turimą darbinę patirtį ir kvalifikaciją atitinkančias pareigybes. Teismas vadovavosi Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1, 3 dalimis. Akcentavo, kad vertintina, ar Sveikatos apsaugos ministerija tinkamai įgyvendino Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnyje įtvirtintas garantijas, siūlydama pareiškėjui užimti pareigas. Teismas įvertino Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. V-628, kuris įsigaliojo nuo 2012 m. liepos 1 d., patvirtintą Europos Sąjungos reikalų ir tarptautinių ryšių skyriaus patarėjo pareigybės aprašymą, Sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 25 d. įsakymo Nr. V-598, kuris įsigaliojo nuo 2012 m. liepos 1 d., 1.1 punktu patvirtintą Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo pareigybės aprašymą. Teismas konstatavo, kad pareiškėjui 2012 m. birželio 27 d. ir 2012 m. birželio 28 d. buvo pasiūlytos tik šios dvi pareigybės. Pažymėjo, kad Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vedėjo pareigybės aprašyme nurodyta, kad tai yra A lygio 15 kategorijos valstybės tarnautojo pareigybė, o pasiūlyme buvo nurodyta, jog tai – A lygio 16 kategorijos valstybės tarnautojo pareigybė. Pareiškėjas buvo atleistas 2012 m. birželio 30 d. Teismas nurodė, kad 2012 m. spalio 2 d. nutartimi, siekdamas visapusiškai ir objektyviai iširti bylos aplinkybes, atnaujino bylos nagrinėjimą iš esmės ir įpareigojo atsakovą teismui pateikti papildomus duomenis. Teismo vertinimu, atsakovo pateikti statistiniai duomenys apie visas buvusias pareigybes Sveikatos apsaugos ministerijoje nepatvirtina, kokių pareiškėjo įspėjimo laikotarpiu buvo laisvų ir (ar) naujai sukurtų pareigybių, kurias pagal pareigybių aprašymuose numatytus kriterijus atitiktų pareiškėjas, todėl ši aplinkybė buvo nustatinėjama, remiantis atsakovo atstovo paaiškinimais.

Teismas nurodė, kad Sveikatos apsaugos ministerija, remdamasi Valstybės tarnautojų registro duomenimis, teismui pateikė 2012 m. vasario 27 d.–2012 m. birželio 30 d. Sveikatos apsaugos ministerijos priimtų valstybės tarnautojų ir darbuotojų detaliją ataskaitą, kurioje Eil. Nr. 6 nurodyta, kad 2012 m. birželio 5 d. Artūras Bundonis buvo priimtas į Europos Sąjungos paramos skyriaus vyriausiojo specialisto (A lygio 13 kategorijos) pareigybę pagal Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 2 dalį. Įvertinęs šios pareigybės aprašymą, teismas padarė išvadą, kad pareiškėjas atitiko šiai pareigybei nustatytus specialiuosius reikalavimus. Atsakovas teismui nepateikė duomenų apie tai, kodėl pareiškėjui nebuvo siūlyta ši pareigybė ir kokią pirmumo teisę prieš pareiškėją turėjo A. Bundonis (DK 135 str.). Atsakovo atstovas teismo posėdyje paaiškino, kad pareiškėjas atitiko šiai pareigybei nustatytus specialiuosius reikalavimus, tačiau ši pareigybė jam siūlyta nebuvo, bei kad A. Bundonis prieš pareiškėją neturėjo jokios pirmumo teisės. Atsakovo pateikti kitų pareigybių aprašymai: Europos Sąjungos reikalų ir tarptautinių ryšių skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė, Teisės departamento Teisėkūros skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė, Vidaus audito skyriaus vedėjo pareigybė, Teisės departamento Teisėkūros ir teisinio vertinimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė, Bendrųjų reikalų departamento E.Sveikatos koordinavimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė, Sveikatos politikos ir planavimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė, Vyriausiojo ministerijos patarėjo pareigybė, Lietuvos nuolatinės atstovybės Europos Sąjungoje Sveikatos apsaugos atašė pareigybė, Teisės departamento Atstovavimo ir teisės taikymo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė, Vidaus audito skyriaus vedėjo pavaduotojo pareigybė, Vidaus audito skyriaus vidaus auditoriaus pareigybes, Finansų turto valdymo skyriaus turto valdymo

poskyrio vyriausiojo specialisto pareigybė neturi jokios įtakos, vertinant skundžiamo įsakymo teisėtumą ir pagrįstumą, kadangi šios pareigos pareiškėjui akivaizdžiai negalėjo būti siūlomos, nes jis neturėjo tos srities išsilavinimo arba darbinės patirties tam tikroje srityje.

Pareiškėjo teigimu, jam galėjo būti pasiūlytos pareigos, į kurias iš Tarnybos buvo perkeltos Dalia Žukienė, Veslava Golnis ir Nerija Kuprevičienė. Remdamasis Sveikatos apsaugos ministerijos kanclerio 2012 m. birželio 29 d. potvarkiais, teismas nustatė, kad nuo 2012 m. liepos 1 d.: D. Žukienė iš Tarnybos Sveikatos rizikos veiksnių valdymo skyriaus vedėjo pareigų (A lygis 16 kategorija) buvo perkelta į Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos strategijos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas (A lygis 13 kategorija); V. Golnis iš Tarnybos Saugos kontrolės skyriaus vedėjo pavaduotojo pareigų (A lygis 14 kategorija) – į Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos saugos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas (A lygis 13 kategorija); N. Kuprevičienė iš Tarnybos Užkrečiamų ligų skyriaus vedėjo pareigų (A lygis 16 kategorija) – į Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigas (A lygis 14 kategorija). Įvertinęs Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos strategijos skyriaus vyriausiojo specialisto, Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Visuomenės sveikatos saugos skyriaus vyriausiojo specialisto, Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Ligų prevencijos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybių aprašymus, teismas padarė išvadą, kad pareiškėjas atitiko šių pareigybių aprašymuose nustatytus specialiuosius reikalavimus, tačiau pareiškėjui šios pareigybės nebuvo siūlytos, o į jas perkeltos kitos valstybės tarnautojos iš Tarnybos, nenurodant jų pirmenybės prieš pareiškėją.

Teismas, įvertinęs atsakovo pateiktus duomenis, padarė išvadą, kad pareiškėjui, kaip turinčiam absoliučią garantiją, numatytą Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 6 dalyje, bei atsižvelgiant į Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą garantiją, galėjo būti siūlomos ir kitos pareigos Sveikatos apsaugos ministerijoje nei tos, kurios jam buvo pasiūlytos. Atkreipė dėmesį į tai, jog ir pareiškėjui siūlytos dvi pareigybės, ir tos, į kurias iš Tarnybos buvo perkelti kiti valstybės tarnautojai, buvo patvirtintos ministro įsakymu nuo 2012 m. liepos 1 d., tuo paneigiant atsakovo atstovo argumentą, kad pareiškėjui negalėjo būti siūlomos pareigybės, kurių tuo metu dar nebuvo.

Teismas nustatė, kad pareiškėjas tikėjosi užimti Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybę. Įvertinęs šios pareigybės aprašymą, teismas padarė išvadą, kad pareiškėjas atitiko šios pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus, tai pripažino ir trečiojo suinteresuoto asmens atstovė, todėl pagrįstai tikėjosi šią pareigybę užimti. Atsakovų teigimu, neturėjo pareiškėjui siūlyti šios pareigybės, be to, ji buvo užimta. Teismas, įvertinęs Vilniaus visuomenės sveikatos centro 2012 m. spalio 4 d. raštą Nr. (4.3)-2-4147 „Dėl duomenų pateikimo“, nustatė, kad paminėta pareigybė buvo įsteigta pareiškėjo įspėjimo laikotarpiu ir nuo 2012 m. kovo 12 d. iki 2012 m. balandžio 9 d. buvo laisva. Vadovaudamasis Valstybės tarnybos įstatymo 18 straipsnio 5 dalimi, teismas pažymėjo, jog tarnautojo laikinas perkėlimas tarnybinio būtinumu būdu negali būti vertinamas kitaip nei numato įstatymas, nes ir yra perkėlimas laikinam, o ne nuolatiniam darbui. Nustatė, kad pareiškėjas raštu neprašė nei Sveikatos apsaugos ministerijos, nei Vilniaus visuomenės sveikatos centro, kad jis būtų perkeltas į Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigas. Teismo vertinimu, nors pareiškėjas raštu ir neprašė būti perkeltas į tas pareigas, tačiau tai neeliminavo atsakovo pareigos ne formaliai, bet efektyviai įgyvendinti Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą garantiją. Teismas rėmėsi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 7 d. sprendimu administracineje byloje Nr. A¹⁴³-1371/2011. Nagrinėjamu atveju nuo 2012 m. vasario 27 d. (kai pareiškėjui buvo įteiktas pranešimas apie jo užimamos pareigybės numatytą panaikinimą) iki 2012 m. birželio 30 d. (kai nurodyta pareigybė buvo panaikinta) pareiškėjui nebuvo pateikta išsami informacija apie galimybę jam užimti tam tikras laisvas ir (ar) naujai įsteigtas pareigybes.

Teismas nustatė, kad pareiškėjas buvo tiesiogiai pavaldus Sveikatos apsaugos ministrui, todėl, Sveikatos apsaugos ministerijos nuomone, jam galėjo būti siūlomos pareigos tik Sveikatos apsaugos ministerijoje. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad sveikatos centrai, tarp jų ir Vilniaus visuomenės sveikatos centras, yra pavaldūs Sveikatos apsaugos ministerijai, tai patvirtina Aprašo nuostatos. Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 m. spalio 10 d. pareiškėjui pateiktas pasiūlymas dėl ginčo taikaus sprendimo, kuriame pareiškėjui siūloma užimti pareigas ne tik Sveikatos apsaugos ministerijoje, bet ir Vilniaus visuomenės sveikatos centre, patvirtina, kad ir įspėjimo laikotarpiu Sveikatos apsaugos ministerija galėjo pareiškėjui siūlyti pareigas Vilniaus visuomenės sveikatos centre. Taigi Sveikatos apsaugos ministerija nepagrįstai susiaurino pareiškėjui teiktų pasiūlymų apimtį, apsiribodama tik ministerija, bet nevertino ir nepagrindė, kodėl pareiškėjui nesiūlė užimti jai pavaldžios įstaigos – Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybes. Be to, beveik 4 mėnesius pareiškėjui nebuvo siūlytos jokios kitos pareigos, ir tik likus keletui dienų iki atleidimo buvo pateikti pasiūlymai užimti naujai įsteigtas pareigybes. Teismo vertinimu, Sveikatos apsaugos ministerija pareiškėjui nesuteikė išsamios informacijos apie jo galimybę užimti tinkamas pareigas, kad būtų tinkamai įgyvendinta Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalies nuostata. Remdamasis liudytojos Laimos Macejauskienės parodymais, teismas nustatė, kad pareiškėjas buvo atleistas iš pareigų valstybės tarnyboje, žinant ir suprantant apie jam taikytinas garantijas.

Išdėstyta aplinkybių pagrindu teismas konstatavo, kad pagal Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalies taikymo prasmę buvo pažeistas teisėtų lūkesčių principas, tai yra pagrindas pripažinti, kad tokiu būdu buvo pažeista pagrindinė procedūra – taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei administracinio sprendimo pagrįstumą. O tai yra pakankamas pagrindas panaikinti pareiškėjo skundžiamą atsakovo įsakymą dėl jo atleidimo iš valstybės tarnybos (Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 89 str. 1 d. 3 p.). Nustatęs faktą, kad atsakovas turėjo galimybę siūlyti pareiškėjui kitą darbą, bet to nepadarė, ir atleido jį iš pareigų, esant Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 6 dalyje nustatytai garantijai, teismas pripažino, kad buvo pažeista įstatymų nustatyta atleidimo iš valstybės tarnybos tvarka. Teismas konstatavo, kad skundžiamo įsakymo 1 punktą yra neteisėtas ir nepagrįstas.

Teismas nesutiko su atsakovo argumentu, išdėstytu 2012 m. spalio 5 d. rašte teismui „Dėl dokumentų pateikimo“, kad pareiškėjui, kaip įstaigos vadovui, dirbančiam šiose pareigose nustatyta ketverių metų kadencija, neturėjo pareigos siūlyti užimti pareigų valstybės tarnyboje. Remdamasis Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, teismas nurodė, kad įstatymas nustato išimtį įstaigos vadovui, dirbančiam šiose pareigose nustatyta ketverių metų kadencija tik tuo aspektu, jog jam jau po atleidimo iš pareigų dėl pareigybes panaikinimo nėra pareigos 6 mėn. siūlyti atitinkamų pareigų, tačiau tai nesusiję su privalomomis taikyti garantijomis atleidžiant iš pareigų. Teismas įvertino Vyriausybės įstatymo 30 straipsnio (redakcija, galiojusi nuo 2010 m. liepos 1 d.) 5 dalies nuostatas. Nustatė, jog pareiškėjas Sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. K-66 „Dėl V. Bakasėno skyrimo“ 2004 m. gegužės 24 d. paskirtas Tarnybos direktoriumi (18 kategorija). Pažymėjo, jog naujo Vyriausybės įstatymo 30 straipsnio nuostatos įsigaliojo nuo 2010 m. liepos 1 d. Sveikatos apsaugos ministerija nepateikė duomenų, nuo kada pareiškėjo kadencija prasidėjo ar kada baigėsi, ar pareiškėjas apie tai buvo informuotas. Ši aplinkybė nebuvo susieta su pareiškėjo atleidimu iš valstybės tarnybos, panaikinus jo pareigybę reorganizacijos, o ne likvidacijos pagrindu. Todėl teismas atmetė šiuos argumentus kaip nepagrįstus ir tokią Sveikatos apsaugos ministerijos poziciją laikė nenuoseklia. Teismo nuomone, Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 m. spalio 10 d. pateiktas pasiūlymas dėl ginčo taikaus sprendimo nagrinėjamu atveju neturi įtakos vertinant skundžiamo įsakymo teisėtumą ir pagrįstumą. Nustatęs besąlyginį pagrindą panaikinti skundžiamą sprendimą, kitų skunde ir atsiliepime nurodytų aplinkybių teismas nelaikė teisiškai reikšmingomis ir dėl jų nepasisakė.

Teismas, sprenddamas dėl vidutinio darbo užmokesčio už priverstinę pravaikštą priteisimo, vadovavosi DK 297 straipsnio 4 dalimi. Sutiko su pareiškėjo pozicija, kad jis negalėtų tęsti tarnybos Sveikatos apsaugos ministerijoje ar jai pavaldžiose įstaigose, todėl, įvertinęs anksčiau

išdėstytas aplinkybes, taikė DK 297 straipsnio 4 dalį. Teismas konstatavo, kad pareiškėjo reikalavimas dėl darbo užmokesčio priteisimo už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2012 m. birželio 30 d. iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos yra pagrįstas. Dėl skundžiamo įsakymo 2.2 punkte nustatytos 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinės išmokos išmokėjimo byloje nėra ginčo. Pareiškėjas teismo posėdyje patvirtino, kad išeitinę išmoką yra gavęs. Paskutinę išmoką pareiškėjas gavo 2012 m. spalio 5 d. Atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjui 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka yra išmokėta, išmoką už priverstinės pravaikštos laiką teismas sumažino išmokėtos išeitinės išmokos dydžiu. Teismas vidutinį darbo užmokestį apskaičiavo vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 650 patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo (2008 m. gruodžio 3 d. nutarimo Nr. 1279 redakcija) nustatyta tvarka. Nurodė, jog Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. A1-535 patvirtintas metinis vidutinio mėnesio darbo dienų skaičius, esant penkių darbo dienų savaitei 2012 metams – 21 darbo diena. Remdamasis Sveikatos apsaugos ministerijos pažymos duomenimis, teismas nustatė, kad pareiškėjo vidutinis mėnesinis darbo užmokestis buvo 6 164,47 Lt, o vidutinis vienos dienos darbo užmokestis – 303,17 Lt. Nuo pareiškėjo atleidimo (2012 m. birželio 30 d.) iki teismo sprendimo paskelbimo dienos (2012 m. spalio 26 d.) praėjo 3 mėnesiai ir 20 darbo dienų. Pareiškėjui priteistina (3 mėn. x 21 d. d. x 303,17 Lt) 19 099,71 Lt + (20 d. d. x 303,17) 6 063,40 Lt – (3 mėn. x 21 d. d. x 303,17 Lt) 19 099,71 Lt = 6 063,40 Lt (neatskaičius mokesčių ir kitų privalomųjų mokėjimų) bei po 303,17 Lt už kiekvieną darbo dieną iki teismo sprendimo įsiteisėjimo šioje byloje.

Teismas, spręsdamas dėl neturtinės žalos priteisimo, vadovavosi Civilinio kodekso (toliau – CK) 6.250 straipsnio 1 dalimi, 6.263 straipsnio 2 dalimi, 6.271 straipsnio 1, 2 dalimis. Nustatė, kad pareiškėjas prašo atlyginti neturtinę žalą, kuri atsirado dėl jo patirtų neigiamų išgyvenimų jį atleidus iš pareigų. Pažymėjo, jog neturtinės žalos sąvoka apima platų spektrą pačių įvairiausių išgyvenimų. Pareiškėjo nurodytos bei teismo nustatytos jo atleidimo iš valstybės tarnybos aplinkybės, t. y. kai pareiškėjui per visą 4 mėnesių įspėjimo laikotarpį buvo pasiūlytos tik dvi pareigybės, esant galimybei pasiūlyti ir kitų pareigybių, bei tai, kad turėdamas absoliučią garantiją jis vis tik buvo atleistas, teismui leido teigti, kad dėl tokio atsakovo – Sveikatos apsaugos ministerijos – požiūrio didelę darbo patirtį valstybės tarnyboje ir aukštą kvalifikaciją turintis pareiškėjas neabejotinai patyrė neigiamus išgyvenimus – nereikalingumo jausmą, pažeminimą, teisėtų lūkesčių praradimą. Pareiškėjas nurodė, kad pablogėjo jo sveikata, jautėsi pažemintas bendradarbių ir kolegų akyse. Teismas atkreipė dėmesį, kad dėl neturtinės žalos prigimties ši žala ne visada gali būti pagrindžiama konkrečiais įrodymais. Teismas atsižvelgė ir į tai, kad atsakovas pareiškėjui vis tik sudarė tam tikras galimybes likti tarnyboje bei bylos nagrinėjimo eigoje siekė ginčą išspręsti taikiai, siūlydamas pareigybes, pareiškėjo teisės apgintos priteisiant jam vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką. Įvertinęs bylos aplinkybes, vadovaudamasis teisingumo ir protingumo kriterijais, teismas padarė išvadą, kad tinkama neturtinės žalos atlyginimo suma yra 4 000 Lt.

III.

Pareiškėjas apeliaciniu skundu (2 t., b. l. 66–71) prašo pakeisti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. spalio 26 d. sprendimo dalį dėl 6 063,40 Lt vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką priteisimo ir priteisti vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš pareigų dienos (2012 m. birželio 30 d.) iki bylos išnagrinėjimo dienos (2012 m. spalio 26 d.) įskaitytinai 25 163,11 Lt ir nuo 2012 m. spalio 29 d. po 303,17 Lt už kiekvieną darbo dieną iki teismo sprendimo šioje byloje įsiteisėjimo.

Pareiškėjas nurodo, kad teismas pagrįstai priteisė vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš pareigų dienos (2012 m. birželio 30 d.) iki bylos išnagrinėjimo dienos (2012 m. spalio 26 d.), t. y. už 3 mėnesius ir 20 darbo dienų, tai sudarė

(3 mėn. x 21 d. d. x 303,17 Lt) 19 099,71 Lt + (20 d. d. x 303,17 Lt) 6 063,40 Lt, iš viso: 25 163,11 Lt, tačiau nepagrįstai iš priteistinos sumos išskaičiavo išmokėtą 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką (3 mėn. x 21 d. d. x 303,17 Lt) 19 099,71 Lt ir šia suma nepagrįstai ir neteisėtai sumažino iš atsakovo priteistiną sumą iki 6 063,40 Lt. Pareiškėjas remiasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 16 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-1806/2012, 2011 m. rugpjūčio 22 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-2511/2011; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. liepos 29 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 3K-3-400/2008, 2011 m. spalio 11 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 3K-3-384/2011. Teigia, jog, pripažinus atleidimą iš valstybės tarnautojo pareigų neteisėtu, turėjo būti priteistas ir vidutinis darbo užmokestis už visą priverstinės pravaikštos laiką, ypač atsižvelgiant į tai, kad visą šį laiką jis nedirbo ir neturėjo jokių darbo pajamų, ir išeitinę išmoką, kadangi šiuo neteisėtu atleidimu po beveik dešimties metų darbo valstybės tarnyboje neteko valstybės tarnautojo statuso, todėl šis praradimas taip pat turi būti kompensuotas. Teismas nepagrįstai taikė neteisėto atleidimo padarinius, nurodytus DK 297 straipsnio 3 dalyje. Prašė taikyti pažeistų teisių gynimo būdą, numatytą DK 297 straipsnio 4 dalyje. Nesvarbu, kaip suformuluoti skundo reikalavimai, teismas privalo priteisti įstatymo nurodytas išmokas, nepaisant to, yra pareikštas toks prašymas ar ne (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-341/2010).

Atsakovai Sveikatos apsaugos ministerija ir Lietuvos valstybė, atstovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos, atsiliepimu į apeliacinį skundą (2 t., b. l. 78–80) prašo atmesti apeliacinį skundą kaip nepagrįstą.

Atsakovai nurodo, kad pareiškėjas iš užimamų pareigų atleistas nebelikus Tarnybos direktoriaus pareigybės, jam buvo priskaičiuota 3 mėnesių gauto vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka. Pareiškėjas, nepagrįstai teikdamas apeliacinį skundą, siekia, kad kuo ilgiau neįsigaliotų teismo sprendimas, tokiu būdu mokesčių mokėtojų pinigais jam būtų mokama už kiekvieną darbo dieną po 303,17 Lt iki teismo sprendimo įsiteisėjimo. Pažymi, jog tiek iki atleidžiant pareiškėją dėl pareigybės panaikinimo, tiek ir teismo nagrinėjimo metu siūlė pareiškėjui užimti laisvas Sveikatos apsaugos ministerijos pareigybes, tačiau jis kategoriškai atsisakė visų pasiūlymų. Pareiškėjo atleidimo iš Tarnybos direktoriaus pareigų metu negaliojo Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 21 punktą, ir jis, nenorėdamas užimti siūlomų pareigų, buvo atleistas panaikinus jo pareigybę. Teismo vertinimu, vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką priteisimas yra pakankamas pareiškėjo teisių apgynimas. Pareiškėjas papildomai siekia gauti dvigubą apmokėjimą už darbą, kurio realiai neatlieka. Jis nesutinka su jokiais Sveikatos apsaugos ministerijos siūlymais, nėra linkęs taikiai spręsti kilusio ginčo. Pareiškėjas pats prisidėjo prie atleidimo procedūros pažeidimų, todėl neturi pagrindo reikalauti priteisti papildomų sumų.

Trečiasis suinteresuotas asmuo atsiliepimu į apeliacinį skundą (2 t., b. l. 76–77) prašo išspręsti bylą teismo nuožiūra.

Trečiasis suinteresuotas asmuo nurodo, kad teismas priėmė teisingą sprendimą ir tinkamai apskaičiavo pareiškėjui priteistinas pinigines sumas. Teismas sprendimą priėmė vadovaudamasis DK 297 straipsnio 4 dalimi, 140 straipsnio 1 dalimi ir nurodė, kad pareiškėjo reikalavimas dėl darbo užmokesčio priteisimo už priverstinės pravaikštos laiką yra pagrįstas. Tačiau kadangi pareiškėjui 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką jau išmokėta, išmoka už priverstinės pravaikštos laiką mažintina išmokėtos išeitinės išmokos dydžiu. Toks teismo pritaikytas teisinis reglamentavimas turėtų būti laikomas pagrįstu bei apginančiu asmens teisėtus interesus.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

Apeliacinis skundas tenkintinas.

Iš pareiškėjo skundžiamo atsakovo 2012 m. birželio 29 d. įsakymo matyti, kad pareiškėjas atleistas iš valstybės tarnybos (Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pareigų) pagal Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 9 punktą (dėl valstybės tarnautojo pareigybės panaikinimo). Nagrinėjamoje byloje pareiškėjas, be kita ko, kelia klausimą dėl Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnyje nustatytų garantijų nesilaikymo. Todėl bylai yra aktualūs Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio taikymo ir su šios materialinės teisės normos taikymu susijusių aplinkybių nustatymo klausimai (ABTĮ 86 str. 2 d.).

Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje (bylai aktuali pareiškėjo atleidimo iš tarnybos metu galiojusi 2005-12-22 įstatymo Nr. X-464 redakcija) nurodyta, kad *karjeros valstybės tarnautojas, kurio pareigybė naikinama, paskiriamas į kitas to paties lygio ir kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas, o jei tokių pareigų nėra ir valstybės tarnautojas sutinka, - į žemesnės kategorijos pareigas. Jei iki pareigybės panaikinimo karjeros valstybės tarnautojas į kitas pareigas nepaskiriamas, jis iš pareigų atleidžiamas. Valstybės tarnautojui apie pareigybės panaikinimą turi būti pranešta raštu ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki pareigybės panaikinimo. Neįgaliajam, nėsčiai moteriai (kai valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga likviduojama), moteriai ir (ar) vyrui, auginantiems vaikus (vaiką) iki 14 metų, asmeniui, kuriam iki teisės gauti visą senatvės pensiją liko ne daugiau kaip penkeri metai, apie pareigybės panaikinimą turi būti pranešta raštu prieš 4 mėnesius.*

Iš nurodytos teisės normos matyti, kad prielaida ją taikyti yra darbdavio (pagal Valstybės tarnybos įstatymo 2 str. 14 d., nagrinėjamoje situacijoje juo yra atsakovas) sprendimas panaikinti dėl tam tikrų priežasčių atitinkamą valstybės tarnautojo užimamą pareigybę. Kalbant apie tokio sprendimo (sprendimo dėl būsimo pareigybės panaikinimo) sąsają su aptariamoje teisės normoje numatytu pranešimu (įspėjimu) apie pareigybės panaikinimą, būtina pažymėti, kad nurodyto įspėjimo paskirtis yra suteikti valstybės tarnautojui patikimą ir tikrovę atitinkančią informaciją apie jo užimamos pareigybės naikinimą ir suteikti jam (priklausomai nuo įspėjimo trukmės) atitinkamą laiką apsispręsti dėl galimybės tęsti tarnybą iš esmės tokiomis pačiomis sąlygomis (būti paskirtam į kitas to paties lygio ir kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas) arba kitomis, palyginus su naikinama pareigybe, karjeros požiūriu blogesnėmis sąlygomis (būti paskirtam į žemesnės kategorijos pareigas), taip pat socialine prasme suteikti jam galimybę pasiruošti galimam būsiam atleidimui iš pareigų. Tai reiškia, kad gavusiam įspėjimą apie jo užimamos pareigybės panaikinimą valstybės tarnautojui per visą šio įspėjimo galiojimo laikotarpį (nuo įspėjimo gavimo dienos iki pareigybės faktiško panaikinimo dienos) darbdavio turi būti teikiama visa (išsami) informacija apie esamas laisvas pareigas, taip pat pareigas, kurias numatoma įsteigti, vykdant su tokiu pareigybės panaikinimu sietiną struktūrinį arba kitoki atitinkamos institucijos (arba jos padalinio) reorganizavimą. Tai taip pat reiškia, kad tokioje situacijoje darbdavys, atsižvelgiant į Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalies nuostatų garantinį pobūdį, privalo elgtis gavusio paminėtą įspėjimą valstybės tarnautojo atžvilgiu atsakingai, sąžiningai ir aktyviai ta prasme, kad būtų sudaryta galimybė šiam tarnautojui gauti su jo pareigybės panaikinimu sietiną ir šioje teisės normoje nustatytoms garantijoms igyvendinti reikšmingą informaciją. Akcentuodama nurodyto darbdavio elgesio sąžiningumo ir atsakingumo aspektus, kolegija pažymi, kad šių kriterijų neatitinkančiu gali būti pripažintas toks darbdavio elgesys, kai (pavyzdžiui) pareigybių, į kurias, laikantis paminėtų Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalies sąlygų, gali pretenduoti valstybės tarnautojas, aprašymai yra patvirtinami arba tuo pačiu su faktiniu pareigybės panaikinimo laiku, arba vėliau. Tokioje situacijoje būtų galima konstatuoti, kad atleidžiamas iš pareigų valstybės tarnautojas buvo dirbtinai pašalintas iš jam gyvybiškai svarbios jo pareigybės panaikinimo procedūros ir tokiu būdu buvo pažeisti jo teisėti lūkesčiai tęsti tarnybą pas darbdavį bei pačios Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje jam nustatytos garantijos.

Kalbant apie šioje administracinėje byloje nagrinėjamą situaciją, pirmiausia pažymėtina, kad pareiškėjo užimamos pareigybės panaikinimas (kartu ir jo vadovaujamos Valstybinės

visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos panaikinimas) byloje nėra kvestionuojamas. Todėl, ir atsižvelgiant į pirmosios instancijos teismo šiuo klausimu įvertintus įrodymus, konstatuotina, kad aukščiau aptartų Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nustatytų garantijų taikymas yra aktualus pareiškėjui. Pirmosios instancijos teismo padarytos išvados apie tai, kad įspėjimo pareiškėjui apie būsimą jo užimamos pareigybės panaikinimą galiojimo laikotarpiu (nuo 2012-02-27 iki 2012-07-01) buvo keletas (teismo aptartų) laisvų ir paminėto atsakovui pavaldžių institucijų reorganizavimo metu naujai įsteigiamų pareigybių (tarp jų ir pareiškėjo pageidaujama užimti Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktoriaus pavaduotojo pareigybė), kurių reikalavimus (Valstybės tarnybos įstatymo 43 str. 1 d. taikymo požiūriu) pareiškėjas atitiko ir kurios jam nebuvo pasiūlytos, kolegijos pripažintinos pagrįstomis. Kolegija sutinka su teismo šiuo klausimu nurodytais argumentais ir, jų nekartodama, be kita ko, pastebi, kad atsakovas šių išvadų pagrįstumo nekvestionuoja. To pakanka pripažinti, kad pareiškėjo atleidimas iš užimamų pareigų negali būti laikomas teisėtu ir pagrįstu tiek materialinės teisės normos (Valstybės tarnybos įstatymo 43 str. 1 d.) taikymo požiūriu, tiek ABTĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punkto taikymo požiūriu (kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad, atleidžiant pareiškėją, buvo pažeista pagrindinė procedūra -- taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei administracinio sprendimo pagrįstumą).

Pasisakydama dėl DK 297 straipsnio (2005-05-28 įstatymo Nr. X-188 redakcija) taikymo nagrinėjamoje byloje, kolegija pažymi, jog šios teisės normos taikymo būtinumą nulemia Valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsnis, pagal kurį darbo santykius ir socialines garantijas reglamentuojantys įstatymai bei kiti teisės aktai valstybės tarnautojams taikomi tiek, kiek jų statuso ir socialinių garantijų nereglamentuoja šis įstatymas, ir šiuo klausimu nuosekli administracinių teismų praktika. Todėl, pripažinus, kad aukščiau aptartas pareiškėjo atleidimas iš valstybės tarnybos nėra teisėtas, byloje galėjo būti taikomos arba DK 297 straipsnio 3 dalis („Jeigu darbuotojas buvo atleistas iš darbo be teisėto pagrindo ar pažeidžiant įstatymų nustatytą tvarką, teismas gražina jį į pirmesnę darbą ir priteisia vidutinį darbo užmokestį už visą priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo dienos iki teismo sprendimo įvykdymo dienos“), arba šio straipsnio 4 dalis („Jeigu teismas nustato, kad darbuotojas į pirmesnę darbą negali būti gražinamas dėl ekonominių, technologinių, organizacinių ar panašių priežasčių arba dėl to, kad jam gali būti sudarytos nepalankios sąlygos dirbti, tai priima sprendimą pripažinti darbo sutarties nutraukimą neteisėtu ir priteisia jam šio Kodekso 140 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio išėtinę išmoką ir vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo iki teismo sprendimo įsigaliojimo dienos. Šiuo atveju laikoma, kad darbo sutartis yra nutraukta teismo sprendimu nuo jo įsigaliojimo dienos“). Kalbant apie nurodytų alternatyvų pasirinkimą byloje nagrinėjamoje situacijoje, pirmiausia pasakytina, kad tokiame pasirinkime yra reikšminga paties neteisėtai atleisto darbuotojo (valstybės tarnautojo) pozicija, t. y. jo argumentuotas noras arba nenoras tęsti darbo (tarnybos) santykius pas darbdavį, arba objektyvios, nuo darbuotojo (valstybės tarnautojo) noro pasilikti dirbti pas darbdavį nepriklausančios priežastys, kurios teismo turi būti nustatytos, įvertinant atitinkamus įrodymus. Todėl konstatuotina, kad pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į pareiškėjo nurodytą norą pasilikti tarnauti pas atsakovą, pagrįstai ir teisingai taikė šioje byloje DK 297 straipsnio 4 dalies nuostatas. Tačiau, tai darydamas, teismas neišsprendė šalių tarnybinių santykių pasibaigimo klausimo taip, kaip to reikalauja ši teisės norma, t. y. nenurodė, kad tarnybiniai santykiai laikytini nutrauktais teismo sprendimu nuo jo įsigaliojimo dienos. Todėl teismo sprendimas turi būti atitinkamai pakoreguotas, pripažįstant, kad pareiškėjas atleistas iš užimamų Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pareigų teismo sprendimu nuo 2013 m. gegužės 7 d.

Pasisakydama dėl pareiškėjo apeliaciniame skunde nurodytų argumentų pagrįstumo, kolegija pažymi, kad aukščiau aptartoje DK 297 straipsnio 4 dalyje yra nustatyta atsiskaitymo su neteisėtai atleistu darbuotoju (valstybės tarnautoju) tvarka, pagal kurią tokiame darbuotojui turi būti priteistos dviejų rūšių išmokos: DK 140 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio išėtinė išmoka

bei vidutinis darbo užmokestis už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo iki teismo sprendimo įsigaliojimo dienos. Iš šių atsiskaitymo su neteisėtai atleistu iš darbo nuostatų akivaizdu, kad abiejų nurodytų rūšių išmokos yra savarankiškos, t. y. turi būti išmokėtos tokiam darbuotojui nepriklausomai viena nuo kitos – be jokių tarpusavio įskaitymų. Ši darbo santykių nutraukimo nuostata iš esmės nesikerta su tarnybinių santykių nutraukimo Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 9 punkto pagrindu nuostatomis ta prasme, kad šiuo pagrindu atleidžiamam valstybės tarnautojui, atsižvelgiant į jo tarnybos valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje stažą, turi būti išmokama atitinkamo dydžio išieitinė išmoka, nurodyta Valstybės tarnybos įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje. Nagrinėjamu atveju neginčijamai nustatyta, kad pareiškėjui buvo išmokėta jo gauto 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išieitinė išmoka. Kalbant apie DK 140 straipsnio 1 dalyje ir Valstybės tarnybos įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje nustatytas išmokas, būtina pažymėti, kad čia yra panašaus pobūdžio ir paskirties išmokos, kurios siejamos su darbo užmokesčiu tik jų (aptariamų išmokų) dydžio nustatymu, t. y. šios išmokos pagal savo prigimtį negali būti tapatinamos su pačiu darbo užmokesčiu. Šiame kontekste pažymėtina, kad toks Valstybės tarnybos įstatymo 41 straipsnio 2 dalyje numatytų išmokų sąsajos su valstybės tarnautojo darbo užmokesčiu aiškinimas yra pateiktas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. rugpjūčio 22 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-2511/2011, todėl jo yra būtina laikytis šioje administracinėje byloje (Teismų įstatymo 33 str. 4 d.). Atsižvelgiant į aukščiau aptartą DK 297 straipsnio 4 dalyje nustatytą dviejų išmokų neteisėtai atleistam darbuotojui atskiro mokėjimo principą, šio principo būtina laikytis ir kalbant apie neteisėtai atleistam valstybės tarnautojui priklausančių išmokų mokėjimą. Tai reiškia, kad aukščiau paminėta pareiškėjui išmokėta trijų jo vidutinio darbo užmokesčių dydžio išmoka (19 099,71 Lt) teismo neturėjo būti išskaityta iš jam priklausančio išmokėti vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką.

Taigi konstatuotina, kad, spręsdamas pareiškėjui priteistinos išmokos dydžio klausimą, pirmosios instancijos teismas neteisėtai išaiškino ir pritaikė DK 297 straipsnio 4 dalį. Todėl teismo priimtas sprendimas yra keistinas, padidinant pareiškėjui priteistą vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką (nuo 2012-06-30 iki 2012-10-26 įskaitytinai) nuo 6 063,40 Lt iki 25 163,11 Lt. Atsižvelgiant į tai, kad nuo pirmosios instancijos teismo bylos išnagrinėjimo dienos (2012-10-26) iki šio sprendimo įsiteisėjimo dienos (2013-05-07) pareiškėjo darbo dienų (DK 297 str. 4 d. taikymo prasme) skaičius yra 124, be nurodytos sumos, pareiškėjui priklausė išmokėti 37 593,08 Lt ($303,17 \times 124 = 37 593,08$). Iš viso pareiškėjui priteistinas 62 756,19 Lt dydžio vidutinis darbo užmokestis už priverstinės pravaikštos laiką.

Vadovaudamasi Administracinių bylų teisenos įstatymo 136 straipsniu, 140 straipsnio 1 dalies 3 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. spalio 26 d. sprendimą pakeisti.

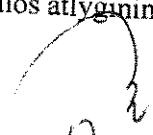
Pripažinti pareiškėjo Vytauto Bakasėno atleidimą iš valstybės tarnybos (Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pareigų) neteisėtu.

Panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. K-127 „Dėl Vytauto Bakasėno atleidimo iš pareigų“ 1 punktą, kuriuo Vytautas Bakasėnas atleistas iš užimamų Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pareigų 2012 m. birželio 30 d., ir pripažinti, kad jis atleistas iš užimamų Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus pareigų teismo sprendimu nuo 2013 m. gegužės 7 d.

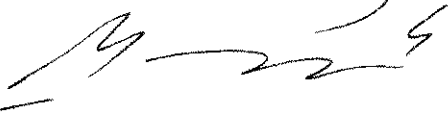
Priteisti pareiškėjui Vytautui Bakasėnui šešiasdešimt dviejų tūkstančių septynių šimtų penkiasdešimt šešių litų ir 19 ct (62 756,19 Lt) dydžio (neatskaičius mokesčių) vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš pareigų dienos (2012 m. birželio 30 d.) iki teismo sprendimo įsigaliojimo dienos (2013 m. gegužės 7 d.) įskaitytinai.

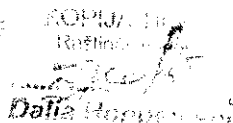
Teismo sprendimo dalį dėl 4 000 Lt neturtinės žalos atlyginimo palikti nepakeista.
Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimė Baltrūnaitė

Anatolijus Baranovas

Irmantas Jarukaitis

Dalia Horpovicius